

Zonnehuisgroep Noord en De Merwelanden werken met aandachtsvelders

Samenwerking tussen kwaliteitsverpleegkundigen en ‘aandachtsvelders’ kan de kwaliteit een flinke boost geven. Zonnehuisgroep Noord in de provincie Groningen heeft al jaren aandachtsvelders. Bij De Merwelanden in Dordrecht starten de eerste aandachtsvelders binnenkort. Twee voorbeelden uit de praktijk.

Jakoba Spoelman vindt het superleuk om haar collega’s te motiveren. Ze is aandachtsvelder MIC en medicatie bij Zonnehuislocatie Oostergast in Zuidhorn. Een aandachtsvelder is een zorgmedewerker die alles van een onderwerp weet. En daar dan ook het aanspreekpunt voor is. Jakoba is inmiddels goed thuis in MIC en medicatieveiligheid. ‘Ik ben heel gedreven, ik zit er echt bovenop. Dat moet ook wel hè, als aandachtsvelder!’ MIC en medicatie samen is een groot aandachtsveld. ‘Dat kost best veel tijd. Maar ik krijg elke maand 2 uur om alles bij te houden.’ Het is een tip voor organisaties die met aandachtsvelders willen werken: geef tijd en ruimte. Als Jakoba extra tijd nodig heeft, kan ze dat aangeven bij de locatiemanager.

Meer over kwaliteitsverpleegkundige

Meer weten over de rol van kwaliteitsverpleegkundigen, of de training voor kwaliteitsverpleegkundigen volgen?

Ga naar de [verzamel pagina voor en door kwaliteitsverpleegkundigen](#).

Kwaliteitsverpleegkundige stuurt aandachtsvelders aan

‘Als de organisatie met aandachtsvelders wil werken, moet er wat tegenover staan, dat doet Zonnehuisgroep goed’, vervolgt Janneke Hoekstra. Ze is praktijkverpleegkundige bij Zonnehuislocatie Oostergast. Of kwaliteitsverpleegkundige, zoals haar functie bij veel andere organisaties heet. Samen met haar collega-praktijkverpleegkundigen stuurt ze de aandachtsvelders aan. ‘We hebben een duidelijke structuur. Er zijn 10 aandachtsvelden. Per afdeling heeft elk aandachtsveld een aandachtsvelder. Ik ben binnen Oostergast het aanspreekpunt voor alle aandachtsvelders somatiek. Mijn collega’s zijn dat voor de aandachtsvelders van andere afdelingen en locaties

Twee keer per jaar overleg

Die duidelijkheid vindt Jakoba prettig. ‘Dat werkt fijn, je weet bij wie je moet zijn. Op de afdeling hangt ook een lijstje met wie aandachtsvelder is van wat, heel overzichtelijk.’ Ze waardeert ook het overleg dat Janneke 2 keer per jaar per aandachtsveld organiseert. ‘Dan komen bijvoorbeeld alle aandachtsvelders MIC bij elkaar. Ik hoor altijd wel iets nuttigs, wat ik weer kan terugkoppelen naar mijn team.’ Jakoba bespreekt sowieso regelmatig dingen binnen haar team. ‘Om samen tot verbetering te komen. En omdat ik zelf onderdeel ben van de werkvloer kan ik daar direct inspelen op de afspraken die we als team maken.’

Tips van De Merwelanden

1. Spreek van tevoren af wat de rol en taken van de kwaliteitsverpleegkundige zijn. Zodat teamleiders en management weten wat ze kunnen verwachten.
2. Durf ook nee te zeggen als kwaliteitsverpleegkundige! Begin met de belangrijkste aandachtsvelden en zorg dat die goed lopen. Pak dan pas een volgend aandachtsveld op.
3. Voor werken met aandachtsvelders is een laagdrempelige aanspreekcultuur nodig.
4. Zorg dat de organisatie achter het werken met aandachtsvelders staat, ze moet er ook in (willen) investeren.

Beleid voor aandachtsvelders

‘We hebben ook beleid voor aandachtsvelders’, vervolgt Janneke. ‘Daarin staan hun taken en welke vaardigheden ze moeten hebben. En niet onbelangrijk: ze moeten affiniteit met het onderwerp hebben. Anders kunnen ze hun collega’s niet enthousiasmeren.’ Daarom kunnen bij Zonnehuisgroep Noord de medewerkers aangeven welk aandachtsveld hun voorkeur heeft. De praktijkverpleegkundigen zorgen vervolgens dat elk teamlid iets doet. ‘Naast aandachtsvelders hebben we ook nog aanspreekpunten. Bijvoorbeeld voor sondevoeding.’ Ergens veel vanaf weten, maakt het werk echt leuker, aldus Jakoba. ‘Collega’s spreken je aan. En zijn het soms ook niet met je eens. Dan moet je je verhaal goed onderbouwen. Dat is heel uitdagend.’

Zelf ontwikkelplannen maken

Sinds een jaar maken de aandachtsvelders van Zonnehuisgroep Noord zelf ontwikkelplannen. ‘Vroeger deden wij dat’, zegt Janneke. ‘Nu nemen de aandachtsvelders het voortouw. Want we vinden het belangrijk dat verbetering vanaf de werkvloer komt. Het mag niet iets zijn dat we van bovenaf opleggen.’ Natuurlijk helpen de praktijkverpleegkundigen de aandachtsvelders wel. ‘We bespreken wat ze willen bereiken en welke acties daarvoor nodig zijn. En dat het in kleine stapjes mag.’ ‘Zodat je ook resultaat ziet’, vult Jakoba aan. ‘Want daar krijg je energie van.’

Volledig boventallig

Bij De Merwelanden staat het werken met aandachtsvelders nog in de kinderschoenen. Kwaliteitsverpleegkundige Eric van Voorst werkt sinds 1 september 2021 bij De Merwelanden. ‘Ik heb een ontzettend leuke functie. Mijn collega-kwaliteitsverpleegkundige en ik kunnen onze agenda grotendeels zelf vullen. We staan volledig boventallig en richten ons gevraagd en ongevraagd op allerlei processen. Ook coachen we medewerkers inhoudelijk.’ Tijdens de wekelijkse kwaliteitsoverleggen viel het Eric op dat De Merwelanden aan veel kwaliteitsonderwerpen tegelijk werkt. ‘Daarin brengen we nu structuur aan.’ Aandachtsvelders spelen een belangrijke rol.

Kwaliteitsverpleegkundigen begeleiden de aandachtsvelders

Structuur aanbrengen betekent ook prioriteiten stellen. Voor De Merwelanden zijn dat de onderwerpen medicatie en MIC. Eric: ‘Binnenkort starten we op alle afdelingen met aandachtsvelders voor deze onderwerpen.’ Het plan is klaar en ligt voor goedkeuring bij het MT. Want de aandachtsvelders moeten wel tijd en ruimte krijgen om hun rol goed in te vullen. Eric en zijn collega gaan de aandachtsvelders daarbij begeleiden. ‘Door uit te leggen wat een aandachtsvelder doet en ze al doende te coachen. En als het nodig is, kunnen ze ook scholing volgen.’

Tips van Zonnehuisgroep Noord

- Zorg voor een duidelijke structuur. Zodat iedereen – aandachtsvelders en andere teamleden – weten bij wie ze terecht kunnen met vragen.
- Geef medewerkers een aandachtsveld waar ze warm voor lopen.
- Geef aandachtsvelders tijd, ruimte en scholing om hun taak te kunnen vervullen. Daar moet de organisatie in (willen) investeren.
- Verbeter in kleine stapjes en vier kleine succesjes. Hoge doelen stellen motiveert niet.
- Wijs binnen de organisatie praktijkverpleegkundigen aan als hoofdaandachtsvelders. Voor elk aandachtsveld één. Ook praktijkverpleegkundigen kunnen niet alles weten van alle aandachtsvelden.

Vast agendapunt

Het uiteindelijke doel is dat de teams zichzelf gaan ontwikkelen op kwaliteitsgebied. ‘Alleen dan verbeter je de kwaliteit écht’, zegt Eric. ‘Maar minstens zo belangrijk: het maakt het werk ook leuker!’ Daarom worden kwaliteitsonderwerpen een vast agendapunt in de teamoverleggen. ‘Nu gaat het vaak over onderwerpen als de spoelkeuken en de kerstboom. Straks brengen de aandachtsvelders ook hun bevindingen over medicatieveiligheid en incidenten in. Zodat medewerkers zich continu kunnen verbeteren. Daar willen we naartoe.’

Maandelijks teamcheck

Aandachtsvelders halen die bevindingen op tijdens het werk én via de teamcheck. ‘Ze doen elke maand een teamcheck op hun onderwerp’, legt Eric uit. ‘We leren ze om de teamcheck op verschillende momenten te doen: ’s ochtends, ’s avonds, in het weekend, als iemand overleden is of met ontslag gaat, noem maar op.’ Ook de kwaliteitsverpleegkundigen doen af en toe een teamcheck. ‘Niet om de aandachtsvelders te passeren, maar om te kijken of we dezelfde dingen constateren. Zodat we de aandachtsvelders ook in het doen van de teamcheck kunnen coachen.’

Steun van teamleiders

De kwaliteitsverpleegkundigen schuiven ook regelmatig aan bij een teamoverleg. ‘Om te horen hoe de aandachtsvelders hun bevindingen terugkoppelen, hoe ze hun collega’s overtuigen en hoe ze afspraken binnen het team maken. Het doel is de aandachtsvelders in hun kracht zetten. Daar kan de teamleider overigens ook bij helpen. Sowieso staan de teamleiders heel erg open voor het werken met aandachtsvelders. Die steun is heel belangrijk, daar staat of valt het mee.’

Kwaliteitsbewustzijn creëren

Door te werken met aandachtsvelders wil De Merwelanden stap voor stap kwaliteitsbewustzijn bij alle medewerkers creëren. 'We willen dat ze kwaliteit belangrijk vinden niet omdat de inspectie het vraagt, maar omdat ze goede zorg willen verlenen', besluit Eric. 'Dat ze het doen voor hun cliënten.' Zodra medicatie en MIC goed lopen, wordt het aantal aandachtsvelden dan ook uitgebreid. Zodat straks iedereen in het team een rol heeft binnen het kwaliteitsproces. 'Dan trekt elke aandachtsvelder een eigen kar en stuurt en coacht de collega's. En wij ondersteunen dat op de achtergrond.'

Door: Ingrid Brons

Meer weten

- Lees meer over [kwaliteitsverpleegkundigen](#)
- Inmiddels zijn er al zeven netwerken kwaliteitsverpleegkundigen ouderenzorg. Meer weten over hoe je zo'n netwerk opzet? Neem contact op met Marieke Stork: m.stork@vilans.nl of bel 06-21312478. Lees [ervaringen van deelnemers uit het netwerk kwaliteitsverpleegkundigen](#).
- Heb je een vraag over het thema kwaliteitsverpleegkundigen? Stel deze aan Shannon Gotthjalpsen via s.gotthjalpsen@vilans.nl

tags:

[De Merwelanden](#) (3), [Samenwerking](#) (99)

thema's:

[Deskundigheid professionals](#) (124), [Leren en verbeteren van kwaliteit](#) (357)